

28. jun. 1834

AFSENDER

Martinus Rørbye

MODTAGER

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Brev nr. 7 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37. Brevet omhandler dagene 9.-14. og 26.-28. juni 1834.

Afsendersted:

Frankfurt

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Bernt Anker Collett

Emilie Collett, f. Rørbye

Erling Eckersberg

Frederik Ernst Vendelbo Løvenørn

Elise Rørbye

Emma Eulalia Rørbye

Ida Athalia Rørbye

Julie Fredrikke Rørbye

Carl Otto Frederik von der

Schulenburg

Caroline Trepka

Christian Trepka

Christian Friederich Trepka

Holten Trepka

Matiane Trepka, f. Bugge

Arkivplacering:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSSKRIFTION

Frankfurt den 28de Juni 1834.

Endeliig er jeg dog her, kjære Moder, og næsten den dobbelte Tiid er medgaaet efter hvad jeg i Kjøbenhavn havde forestilt mig. Dagene ere imidlertid løbet saa rask forbi, at jeg næsten ikke kan fatte, at det nu er over en Maaned siden jeg forlod dig; i mange Henseender kan dette jo være ret godt; men jeg frygter, at bliver det saaledes veed, forløber den heele Tiid, og jeg vender liige saa klog tilbage; saa fortrolig bliver jeg allerede med de mange Afvexlinger, at meget forekommer mig bekjendt, uden at jeg derfor kan siige, hvor jeg før saa noget Lignende. – Men der kom en stor Blækglat paa Papiret, som jeg er nødt til at lade blive, den minder mig imidlertid om, at det vel er best at fortælle dig, hvad der meere kan interesseere. Jeg har rigtigt her til min store Glæde, modtaget dit Brev gode Moder, og seer deraf Alt staaer vel til hjemme, hvilket ikke lidet glæder mig, liigesom ogsaa din Beslutning at tage ud at besøge Athalia;¹ naar dette Brev ankommer, er du maaske allerede hjemme, ikke destomindre maae du ret hilse dem meget og siige dem, at jeg er saa rask, som jeg nogensinde har været; men at jeg allerede er saa brun, at jeg ikke troer det nu er mulig at blive værre. Du fortæller mig kjære Moder, at Emilie² er vel, saavel som den Lille; havde jeg ikke af Frue Trepka³ faaet at vide, hvad det var for en Skabning, ville jeg have været uvidende derom, da du i dit Brev omtaler Alt dette, som noget bekjendt, og jeg kan dog forsikre, at jeg hverken i Holland eller i Tyskland har hørt et Ord derom. Naar du skriver til hende eller Berent⁴ maae du gratulere dem meget og siige dem fra mig, at de for all Ting ikke maae forkjæle Barnet, at vi ikke skal have den Sorg at see en uartig Familieunge fra Norge. – Jeg kom hertil i Forgaards og logerer hos Trepka's,⁵ der, da jeg strax tog her hen i den Hensigt at erfare hvor jeg best kunne logere, forsikrede [de] at Værelset allerede i Langtiid havde staaet parat; Christian⁶ kan best fortælle hvilken Udsigt her er, da det er hans gamle Værelse jeg beboer, og som jeg befinder mig særdeles vel ved, de Alle her virkeliig ere yderst forekommende, vi spadserer dygtig sammen og Oberstens Stivhed falder virkeliig ganske bort, han fører mig allevegne omkring og synes ret at glæde sig derved; idag morges kom han ind med en broderet Tegnebog han engang havde faaet af Elise⁷ og spurgte om jeg kjendte den igjen, den var endnu som nye, liigesom ogsaa Athalias Seeler har holdt ualmindelig længe, da Manden holder godt Huus med sit Tøi. Deres Huus her er ogsaa i en særdeles Orden og omendskjøndt Leiligheden ikke er stor, er dog Alt •2• særdeles nydeliig. Jeg lovede Eder ved min Ankomst her, at beskrive hvorledes Caroline⁸ saa ud; men da det er vanskeligt, kan jeg ikke give

Eder bedre Idee om hende, end naaer jeg siiger, at hun virkeliig har megen Liighed med den islandske Frue Esbensen; hun spiller rigtignok meget godt og i det Heele kan jeg godt liide hende, hun har intet mindre end Pretentioner, og [jeg] troer heller ikke at Faderen vel taalte det, da han meget godt forstaaer at siige dem sin Mening, uden at han derfor er mindre kjærlig. Jeg har tusinde Hilsener fra dem Alle til dig kjære Moder og Alle Søskende; Matiane spurgte mig idag Morges hvorledes Holten⁹ var og bad mig instændig at siige hende min Mening, om han ikke var lidt næsviis; da jeg skulde være oprigtig kunne jeg ikke andet end tilstaae, at det vel undertiden var Tilfælde, hvilket lod til ikke at frapere hende, da hun selv ved sit Ophold i Byen sagde at have bemærket saadant. Hun bad instændigt, at dog om dette skulle hændes hjemme oftere, da at siige ham det, da Drengen jo var god men forkjælet og at hun var bange, at han ved sit Væsen skulle gjøre sig mindre lidt af Tante, hvilket ville gjøre hende meget ondt; hun takkede Frue Bugge særdeles fordi hun, som jeg fortalte hende undertiden havde rettet ham lidt og ønsket at ret mange ville gjøre det samme. Hun ville derfor være dem usiigelig forbunden. Jeg troer hun med Grev Schiulenburg¹⁰ har sendt lidt til ham, som hun beder dig besørge, og du vil ogsaa faae Hilsener ved ham fra mig. Jeg kjørte fra Wisbaden¹¹ hertil med en Svoger af Løvenøren, der var preusisk Militair, vi gjorde underveis holdt i en lille Bye, idet jeg kom ind i Huuset, blev jeg ret glad overrasket, da jeg igjen traf Schiulenburg der, du veed jeg reiste med ham fra K. og allerede dengang kunde jeg godt liide ham, nu er jeg ganske af samme Mening, og jeg kan forsikre, at han langt fra ikke er den Fløs, vi tidligere troede, vi passiarede længe der sammen, og jeg havde næsten ondt af ham, da han fortalte hvor besynderliig fremmet han altid var i sit Fædreland, han viste ret godt, man ikke kunne lide ham; men han forsikrede mig hellig paa, at Ingen kunne tænke mindre end ham paa at fornærme nogen, men at hans mindste Yttring altid blev lagt ufordelagtigt ud, jeg maatte love ham, ved min Hjemkomst at besøge ham, og førend vi der skiltes ad drak vi Familiens Skaal [i Johannisberger] som han lovede snart at hilse paa og da give dem all den Beskeed om mig han kunne. Jeg havde netop den Morgen i Wisbaden til Erindring kjøbt et Glas til Rose, og viiste slet ikke hvorleedes jeg skulle faae det bragt til hende, ved mit hurtige Møde med S. blev denne Sorg dog snart hævet og jeg beder dig kjære Moder, naaer han bringer [det], da at give hende det fra mig; Tiden tillod ikke at hendes Navn kom derpaa, det er imidlertid liige saa godt meent. •3•

[Her mangler et stykke af arket, der er blevet beklippet langs to blæklinjer. Passagen har muligvis været stilet til en anden.]

Dog nu maae du ogsaa have noget om Reisen igjen, for at du kan blive ved at følge mig ordentlig. Det Sidste hørte du fra Haag, jeg besøgte efter at havde skreven det siste Brev den Boch¹² der er et kongeligt Lystslot i en lille Skov i Nærheden af Haag. Hollænderne gjøre et forførdeliig Væsen af den Skov og vi havde hørt dens Renomee lang Tiid i Forveien, den er ogsaa ret smuk; men langt fra som vor Skov, Slottet derimod var meget smukt, af det Mærkeligste der, er den store hvælvede Sahl der ganske er bedækket af allegoriske Malerier med Figurer i Legems Størrelse, og som gjør et stærkt Indtryk. Der er liigeledes et Værelse i Slottet hvori Alt er Present fra Keiseren af China og hvoraf Tapeterne og Betrækkene paa Møblerne ere broderet af Keiserinderne, det er viidt Atlask med ophøiet Brodering, det har engang været nydeliigt Arbeide, nu er det falmet. Jeg forlod Haag den 10de Juni¹³ og reiste til Rotterdam over Delft men før jeg forlader Holland kan jeg ikke undlade at for[tælle] dig et Par smaae Anecdoter der vist vil more dig. Det var i Delft hvor vi kom ind for at see en Kirke, og da vi gik ud bleve vi opfordrede til at give Noget i Fattigbøssen, jeg syntes at det var rimeligt at gi[ve] dette til Graveren, der havde viist os om, jeg mente han kunne saa lægge hvad han villde i Bøssen; m[en til] vores store Morskab opstod der ved vor Bortgang en ivrig Strid imellem ham og en tjærskfo[...] Kone der ogsaa var løben med, maaskee for at controleere; begge paastode nemlig at de vare Fattige, saa meget kunne vi forstaae af det gebrokne Sprog; men hvem der beviseliiggjorde at være den fattigste fik vi ikke at viide, jeg troer det var Manden, han havde umaadeliig tynde Been. Det andet jeg ville fortælle var en af de Snurrigheder jeg ofte saa, naaer jeg tegnede; Hollænderne vilde gjerne see derpaa, og naaer jeg tilfældigviis henkradsede en Figur der kom forbi det Sted jeg tegnede, vare de færdige at døe af Latter, og Personen blev da hentet for at han kunne see sig selv. Jeg tegnede saaledes ogsaa en Gade i Delft, og da der var temmeliig meget Færsel, varede det ikke længe førend jeg næsten ikke kunne see meere for Folk, da jeg formodentliig med en suur Mine har seet paa dette, vare paa Øieblikket et Par Dreng ved Haand. De paatoge dem uopfordret at holde ryddeligt og taale paa 10 Skridt ingen foran mig; men desto flere havde jeg ogsaa paa Siderne. Det var imidlertiid saa komisk at jeg neppe kunne bare mig for at lee høit, og var ret glad da jeg var færdig og kunne gaae. Hvad der ogsaa undertiden seer yderst komisk ud er deres Kjøretøi med Hunde og Gedebukke jeg har engang ved Haag seet en [lille] Vogn med 3 Hunde for, der trak 4 voxne Mennesker temmelig rask, undertiden sætte de en Gjedebuk og en Hund sammen, og det er næsten endnu morsommere. I Rotterdam hørte jeg, ikke til synderliig Opbyggelse, en hollandsk Prædiken, jeg forstod

rigtignok heller ikke et Ord af hvad Manden sagde; men det var vist godt, for jeg saa Alle andre med aabne Munde; jeg er ellers i det Heele kommen langt beedre igjennem Holland med Tysk og Fransk end jeg kunne have ventet og naaer de talte langsomt kunne jeg ret vel forstaae dem, og jeg er nu meget glad ved at have seet det mærkelige Land, der rigtignok var umaadelig dyrt at gennemreise hvorfor ogsaa mine Penge fra H. Kjøbenhavn ere forbie her.

Den 11te Juni¹⁴ forlod jeg Rotterdam med et [Dampskib] der hed Ludvig for at reiste ud af Holland, der gaaer ikke mindre en nogle og 20 Dampskibe fra Rotterdam til forskjellige Kanter. Jeg erfarede allerede tidligere at det ikke var rigtig at gaae paa en simplere Plads og vi gik derfor ogsaa hver paa den beste E¹⁵ ogsaa og han fortrød det ikke, han maatte tilstaae at dette rigtignok var langt behageligere. Vi kom om Aftenen til Nimvegen og bleve der om Natten, man var her yderst strenge med Passene; men tilmed meget artige, ganske anderledes end hos os. Den følgende Dag¹⁶ gik vi videre til Düsseldorf i Preusen hvor vi opholdt os 1½ Dag for at besøge nogle af de bekjendte Kunstnere der leve, der var meget at see; men vi maatte videre og kom om Aftenen den 14de¹⁷ med Diligentsen til Cölln. Derfra •2• begyndte min Fodtur som Rose nok vil fortælle dig om. Cölln var en mørk og trist Bye der vilde ikke være behagelig at boe, jeg saa der den første katolske Messe blive holdt med Pragt, og forundrede mig høilig over de tildeels høist comiske Ceremonier, de med den største Alvor udføre; man gabede dygtig paa os og paa nogle Englændere der ogsaa vare nysgjerrige Tilskuere. •1•

Vil du gratulere Athalie og Julie¹⁸ fra mig, jeg tilbragte A's Gebursdag spadseerende langs op ad Rhinen og celeberede den om Aftenen i et ypperligt Hotel i Bingen, hvor jeg drak hendes Skaal i Rüdesheimer, samme Dag tegnede jeg for Navnet's Skyld et Capel paa Veien der heed Clemens's, det laae nydelig ved en beboet Borg der heed Rheinstein. Men nu er Papiiret fuldt kjære Moder undskyld min slette Skrift, maaske du maae have Hjælp til at læse den; hils Alle de kjære gode Sødskende og Rose fra din Martinus.

Jeg venter Brev i Paris hvor jeg tænker at være førend den 11te July og bliver der omtrent 1½ Maaned. Derfra skriver jeg til Emma.¹⁹

Paa heele Veien har jeg haft godt Veier, først i gaar regnede her stærkt. Da jeg nu var nede at drikke god Kaffe med Fløde fortalte Matiane, at Trepka havde taget en Loge til i Aften for at see Oberon, og i morgen skal vi Alle med ham til Darmstad, hvor der er et Gallerie og meget at see, jeg var uden dette ikke kommen der, da min Vei herfra gaaer over Maintz liige til Paris.

- ¹ Ida Athalia Rørbye.
- ² Emilie Collett, f. Rørbye.
- ³ Matiane Trepka, f. Bugge.
- ⁴ Bernt Anker Collett.
- ⁵ Christian Friederich Trepka og Matiane Trepka, f. Bugge.
- ⁶ Christian Trepka.
- ⁷ Elise Rørbye.
- ⁸ Caroline Trepka.
- ⁹ Holten Trepka.
- ¹⁰ Antagelig Carl Otto Frederik von der Schulenburg.
- ¹¹ Se dagbogen 26. juni 1834.
- ¹² Se dagbogen 9. juni 1834.
- ¹³ Se dagbogen samme dato.
- ¹⁴ Se dagbogen samme dato.
- ¹⁵ Erling Eckersberg.
- ¹⁶ Se dagbogen 12. juni 1834.
- ¹⁷ Se dagbogen samme dato
- ¹⁸ Julie Fredrikke Rørbye.
- ¹⁹ Emma Eulalia Rørbye.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or a document. The text is written on a single sheet of paper, with some lines crossed out or corrected. The handwriting is dense and fills most of the page. There are some marginal notes on the left side. The text appears to be in a historical or literary context, possibly a letter from a noble or a scholar. The script is a form of cursive used in the 16th or 17th century. The paper shows signs of age, with some staining and wear. The text is written in a dark ink, and the overall appearance is that of a well-preserved historical document.

[illegible]

[illegible]

Ms 20

PR. 1111

N 5

à Madame

Madame de Drolige

amst. 1746 N. 156

from Hamburg

Copenhagen

